

Druhy agroturistiky

1. Úvod

Agroturistika, známá také jako agroturistický cestovní ruch, je druh cestovního ruchu, který zahrnuje návštěvu farem nebo venkovských oblastí za účelem účasti na aktivitách jako je sklizeň plodin, krmení zvířat a ochutnávka vína. Agroturistika se v posledních letech stává stále oblíbenějším druhem cestovního ruchu, zejména mezi obyvateli měst, kteří chtějí znovu navázat kontakt s přírodou a poznat venkovský životní styl. Agroturistika je však velmi rozmanitá, jelikož zahrnuje širokou škálu činností a obchodních modelů, a proto byly navrženy druhy agroturistiky, které slouží ke klasifikaci a analýze různých forem agroturistiky.

Podle Getze a Carlsena lze druhy agroturistiky rozdělit do čtyř hlavních kategorií: **přímý prodej na farmě, zemědělská zábava, vzdělávací agroturistika a venkovská turistika**. Přímý prodej na farmě zahrnuje prodej zemědělských produktů jako je ovoce, zelenina a mléčné výrobky přímo spotřebitelům na farmě. Zemědělská zábavní turistika zase zahrnuje poskytování rekreačních aktivit, jako jsou jízda na seně, kukuřičné bludiště a zoo. Vzdělávací agroturistika zahrnuje aktivity, jako jsou prohlídky farmy, kurzy vaření a workshopy, které návštěvníkům poskytují vzdělávací zážitky související se zemědělstvím a farmařením. A konečně venkovská turistika zahrnuje širokou škálu turistických aktivit, které se odehrávají na venkově jako je například pěší turistika, kempování a lov.¹

Druhy agroturistiky poskytují užitečný rámec pro pochopení různých forem agroturistiky a jejich základních obchodních modelů. Analýzou a klasifikací agroturistických aktivit mohou tvůrci politik a zúčastněné strany v odvětví lépe pochopit konkrétní výzvy a příležitosti spojené s jednotlivými typy agroturistiky a vypracovat cílené strategie na podporu růstu a rozvoje tohoto důležitého odvětví.

V této příručce jsou uvedeny pro mentory přínosné obecné druhy agroturistiky, jelikož obsahuje obecný úvod do problematiky agroturistiky se zaměřením na Českou republiku.

2. Klíčové prvky

2.1. Agroturistika - všeobecné informace

Agroturistika je označení pro aktivity spojené s cestovním ruchem a zemědělstvím. Obvykle se agroturistika považuje za součást venkovské turistiky, která je obecně součástí cestovního ruchu. Počátek agroturistiky v Evropě se datuje do první poloviny 20. století, kdy se v západní Evropě objevily první farmy nabízející ubytování nebo jiné volnočasové aktivity. Rozmach agroturistiky v jižní Evropě je datován do osmdesátých let a v bývalém východním bloku se agroturistika objevuje v letech devadesátých. Přesto je agroturistika nejrozvinutější v alpských zemích jako jsou Rakousko, Švýcarsko nebo Německo, a naopak v České republice a Polsku je nabídka ubytování a dalších volnočasových aktivit spíše vedlejší zemědělskou aktivitou. To znamená, že v Evropě je agroturistika spojována především s periferními oblastmi poskytujícími přírodní krásy a rozsáhlá zemědělství, tedy s horami a kopcovitými oblastmi. Tyto lokality představují také často oblasti s určitým stupněm ochrany přírody.

¹ Getz, D., & Carlsen, J. {2005}. Handbook of tourism and quality of-life research [Příručka výzkumu cestovního ruchu a kvality života]: Enhancing lives of tourists and residents of host communities [Zlepšení života turistů a obyvatel hostitelských komunit]. Springer Science & Business Media. s. 425-435.

V roce 2020 se agroturistice v Česku věnovalo 2,5 % všech zemědělských podniků, což je podobný podíl jako u podniků s lesnickou činností. Na rozdíl od Rakouska se agroturistika v ČR nenachází v oblastech s vyšším stupněm ochrany přírody (viz Tabulka 1). Na druhou stranu se však agroturistika v České republice soustřeďuje do oblastí obecně zvýhodněných pro cestovní ruch. To je patrné ze srovnání Karlovarského a Jihočeského kraje (kraje s vyšším podílem farem s turistickou aktivitou a oblíbené turisty) a Ústeckého a Pardubického kraje (viz Tabulka 1).

2.2. Agroturistika - hlavní druhy

Podle údajů ČSÚ lze agroturistiku rozdělit dle mnoha způsobů. Jednou z možností je určit, kolik procent příjmů zemědělců pochází ze zemědělské činnosti nebo z činností spojených s cestovním ruchem. Další možností je definovat, nakolik jsou zemědělské aktivity propojené či naopak nikoli se zemědělskou činností. Turisté mohou na farmě pouze pobývat v budovách, mohou konzumovat potraviny vyprodukované na farmě nebo se mohou přímo zapojit do zemědělských činností tím, že na farmě pomáhají. Agroturistiku lze také rozdělit podle typu volnočasové aktivity. Mohou existovat farmy nabízející ubytování, farmy nabízející stravovací a cateringové služby nebo farmy nabízející aktivity se zvířaty jako je třeba jízda na koni.

Tabulka 1: Srovnání regionů ČR z hlediska agroturistiky, přírodně chráněných oblastí a oblastí cestovního ruchu:

Region	Farmy nabízející činnosti spojené s cestovním ruchem	Podíl zemědělských podniků nabízejících činnosti spojené s cestovním ruchem (v % z celkového počtu farem)	Podíl regionu v chráněných krajinných oblastech nebo národních parcích (v %)	Počet hostitelů v oficiálních ubytovacích zařízeních na jednoho obyvatele
Praha + Středočeský	49	1.6	10.5	3.1
Jihočeský	51	2.0	19.8	2.3
Plzeňský	29	1.6	16.2	1.1
Karlovarský	14	3.3	18.8	3.2
Ústecký	10	0.8	26.4	0.6
Liberecký	5	0.5	34.1	2.0
Královéhradecký	35	2.2	18.9	2.1
Pardubický	12	0.9	10.1	0.9
Vysočina	20	0.9	9.5	1.0
Jihomoravský	52	1.6	5.5	1.4
Olomoucký	31	2.3	10.6	0.9
Zlínský	19	1.2	28.9	1.2
Moravskoslezský	22	1.3	16.9	0.7

Zdroj: ČSÚ (2019) a ČSÚ (2017).

3. Příklad

Farma Basařovi: farma se nachází v severních Čechách v České republice, v kopcovité oblasti v blízkosti Krkonoš. Tato rodina chová více než 200 kusů dobytka, má bioplynové stanice a nabízí ubytování. Maso ze svých zvířat prodávají přímo spotřebitelům. Jejich penzion využívá dvě samostatné budovy, kde se může ubytovat celkem 26 hostů. V areálu ubytování se nachází minizoo s různými zvířaty, proto je toto ubytování vhodné především pro rodiny s dětmi.

2

4. Přínosy a potenciální dopad

Přínosy a dopady, které zavedení těchto pokynů může přinést, jsou následující:

Pro mentora	Pro mentee
✓ Úvod do konceptu agroturistiky	✓ Bude umět rozpoznat druhy agroturistiky
✓ Další úhel pohledu na agroturistiku	✓ Může zvážit, jaký druh agroturistiky je pro něj nejlepší volbou

² Fotografie byly pořízeny z: <http://www.farmabasarovi.cz/ubytovani.php>